

Koncepce rozvoje

Knihovny Matěje Josefa Sychry,
Žďár nad Sázavou na období
2026–2030

Obsah

1) Úvod a kontext	2
2) Vize a poslání.....	11
3) Koncepce rozvoje knihoven v ČR na léta 2021–2027 s výhledem do roku 2030	11
4) SWOT analýza	14
5) Priority, cíle a opatření.....	14
6) Závěr.....	22

„Nečteš, nevíš“

Tato koncepce rozvoje Knihovny Matěje Josefa Sychry ve Žďáře nad Sázavou na období 2026–2030 navazuje na předchozí strategické dokumenty knihovny a je v souladu s aktuální Konceptí rozvoje knihoven v České republice na léta 2021–2027 s výhledem do roku 2030, kterou vydalo Ministerstvo kultury ČR. Reaguje na aktuální výzvy a potřeby společnosti, proměnu role knihoven v digitální době i specifika regionu a města.

Koncepce jasně pojmenovává hlavní směry rozvoje knihovny a definuje konkrétní cíle a opatření pro období 2026–2030, která povedou k naplňování jejího poslání v měnícím se světě. Cílem je zajistit, aby se Knihovna Matěje Josefa Sychry **do roku 2030 rozvinula ve strategického partnera města pro vzdělávání, kulturu a rozvoj občanské společnosti**, jenž se podílí na plánování a naplňování dlouhodobých městských strategií. Knihovna se stane inovačním regionálním centrem celoživotního vzdělávání a komunitního leadershipu, které aktivně formuje kulturní, vzdělávací a sociální prostředí města. Knihovna nebude pouze reagovat na potřeby veřejnosti, ale bude je předvídat, určovat trendy, podporovat kritické myšlení, tvůrčí práci a občanskou participaci a demokracii ve společnosti.

1) Úvod a kontext

Dokument vznikl za účasti zaměstnanců knihovny a dalších partnerů a reflektuje jak zkušenosti z každodenní praxe, tak dlouhodobé cíle, které mají přinášet užitek uživatelům knihovny i celé komunitě. Strategické priority byly formulovány na základě SWOT analýzy a vývoje v oblasti knihovnických a informačních služeb.

Koncepce je v souladu s dalšími dokumenty:

- Knihovní zákon: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-257>
- Zřizovací listina: https://www.knihzdar.cz/storage/app/media/documents/Zrizovaci_listina_dodatek_web.pdf
- Strategie rozvoje města Žďáru nad Sázavou 2016–2028: https://www.zdarns.cz/media/files/strategie-rozvoje/dokumenty/Strategie_Zdar_KOMPLET_20_6_2016.pdf
- Komunitní plán sociálních služeb města Žďár nad Sázavou pro období 2025 – 2028 : <https://www.zdarns.cz/media/files/mestsky-urad/socialni/komunitni-plan-socialnich-sluzeb-2025-2028.pdf>

- Programové prohlášení Rady města Žďáru nad Sázavou na volební období 2022 – 2026:
<https://www.zdarns.cz/samosprava/rada-mesta/programove-prohlaseni-rady-mesta.pdf>

Knihovna Matěje Josefa Sychry (KMJS), příspěvková organizace města Žďár nad Sázavou, je moderní městská knihovna sídlící na Havlíčkově náměstí ve Žďáru nad Sázavou. Nabízí široké spektrum služeb – od standardních knihovnických a informačních služeb až po vzdělávací a kulturní programy pro všechny věkové skupiny. Součástí knihovny je také Senior Point, komunitní místo pro setkávání a podporu aktivního stárnutí. Knihovna získala prestižní titul Městská knihovna roku 2025.

Tým zaměstnanců

K 1. 1. 2026 je zaměstnanecký tým složen z 20 zaměstnanců (16 úvazků).

- Ředitelka – 1 zaměstnanec, 1 úvazek
- Ekonomický úsek – 1 zaměstnanec, 1 úvazek
- Úsek regionálních funkcí – 4 zaměstnanci (z toho jedna zaměstnankyně vypomáhá v průběhu hlavní sezóny – od března do konce října), 3 úvazky
- Oddělení pro dospělé – 6 zaměstnanců, 5,25 úvazku
- Oddělení pro děti a mládež – 3 zaměstnanci, 2 úvazky (z toho 1 úvazek zároveň vedení služeb)
- Úsek katalogizace a akvizice – 4 zaměstnanci, 2,25 úvazku (z toho 0,85 úvazku zároveň zástupkyně ředitelky)
- Úklid – 2 zaměstnanci, 1,5 úvazku

Služby knihovny

Knihovna Matěje Josefa Sychry nabízí široké spektrum knihovnických a komunitních služeb pro různé věkové skupiny v souladu s jejím posláním jako základní veřejné knihovny s univerzálním fondem a jako knihovny pověřené výkonem regionálních funkcí.

V oddělení pro dospělé čtenáře jsou uživatelům k dispozici standardní výpůjční služby tištěných knih, periodik, e-knih a audioknih, doplněné o specializované fondy včetně hudební a zvukové knihovny pro nevidomé a slabozraké. Knihovna zajišťuje rešeršní služby, meziknihovní výpůjční službu a přístup k dalším elektronickým zdrojům. Pro podporu vzdělávání a digitální gramotnosti nabízí pravidelné vzdělávací programy a kurzy, přístup na veřejné počítače s wifi a reprografické služby (kopírování, laminování, kroužková vazba). Knihovna rovněž provozuje Verbisbox pro samoobslužné výpůjčky a bibliobox pro samoobslužné vrácení dokumentů.

Oddělení pro děti a mládež poskytuje kromě klasických výpůjčních služeb také pestrou nabídku programů na podporu čtenářství a rozvoje čtenářských dovedností – včetně aktivit Bookstart, pasování prvňáčků na čtenáře, tvořivých čtenářských setkání, tematických dílen a dalších kulturních a vzdělávacích akcí. Součástí nabídky je také výpůjčka deskových her, časopisů nebo organizace speciálních projektů pro děti se zdravotním znevýhodněním.

Knihovna dále provozuje Senior Point jako kontaktní a poradenské místo pro seniory, kde poskytuje podporu v každodenních situacích, organizuje kulturní a vzdělávací akce a vytváří prostředí pro setkávání a sociální interakci.

V rámci regionálních funkcí plní knihovna k 1. 1. 2026 odbornou podporu 106 menším veřejným knihovnám v regionu, zprostředkovává meziknihovní výpůjční služby a spravuje katalogy obecních knihoven.

Statistické údaje

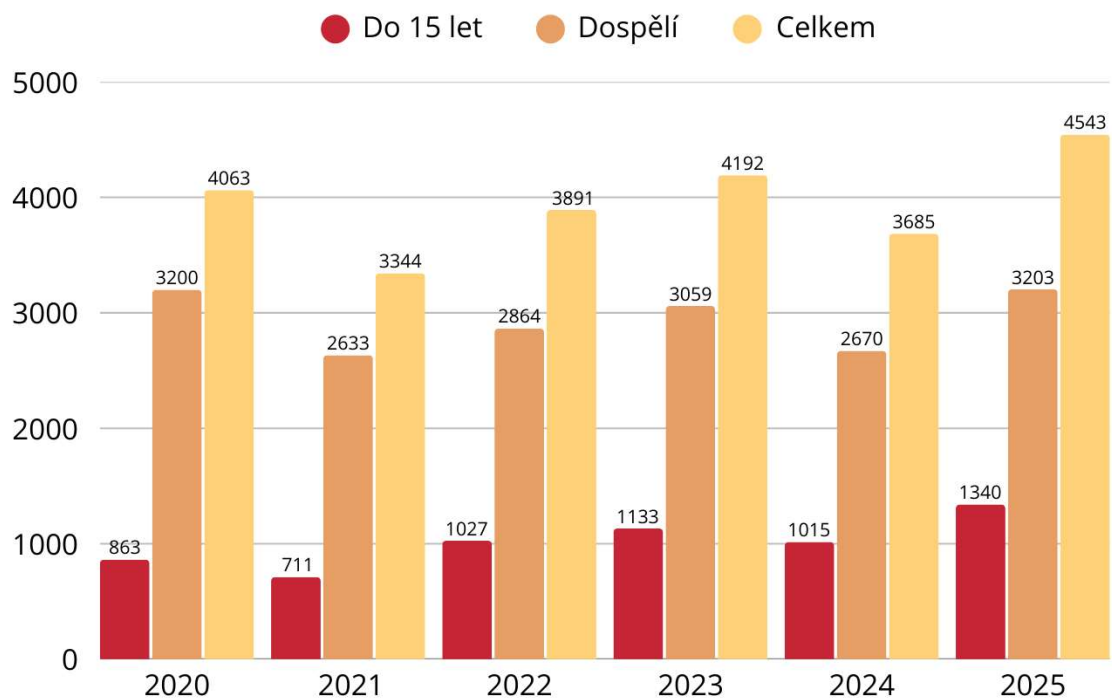
Následující přehled shrnuje vybrané statistické ukazatele činnosti Knihovny Matěje Josefa Sychry ve Žďáře nad Sázavou v období let 2020–2025. Roky 2020 a 2021 byly výrazně ovlivněny pandemií onemocnění COVID-19 a souvisejícími omezeními provozu, zatímco v roce 2024 probíhala rekonstrukce, která měla dopad na běžný chod knihovny a návštěvnost. Za klíčová srovnávací období z hlediska standardního provozu a dlouhodobých trendů jsou proto považovány především roky 2022 a 2023.

Vysvětlení pojmů:

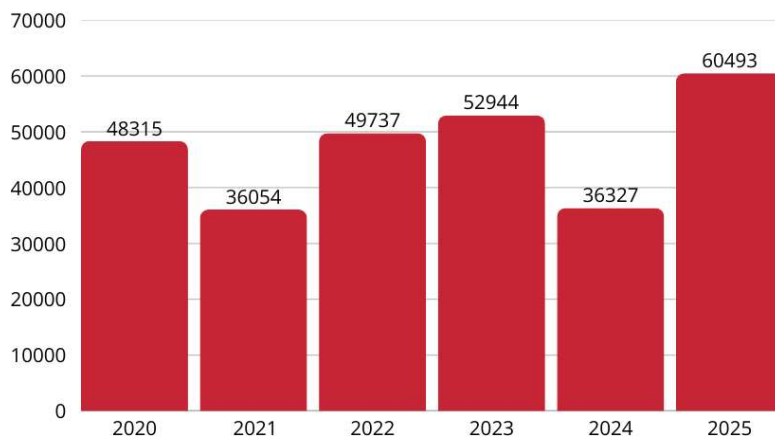
Registrovaný uživatel: Fyzická nebo právnická osoba, která měla během alespoň části vykazovaného období platnou registraci v knihovně (nově založenou, obnovenou, nebo platnou z minulého období) a zároveň v průběhu vykazovaného roku realizovala evidovanou operaci v knihovně (například: výpůjčka, rezervace aj.). Tato fyzická nebo právnická osoba se v jedné knihovně započítává pouze jednou ve vykazovaném roce. Statistika počítá jen ty uživatele, kteří mají platnou registraci a zároveň ve vykazovaném roce v knihovně provedli evidovanou operaci.

Návštěvník knihovny – fyzická návštěva: Registrovaný nebo neregistrovaný uživatel, který toho dne (fyzicky) navštívil knihovnu, realizoval výpůjčku (půjčil si nebo vrátil knihovní dokumenty) nebo mu byla poskytnuta jiná knihovnická či informační služba. Započítávají se i účastníci kulturních, vzdělávacích a dalších akcí pořádaných v knihovně.

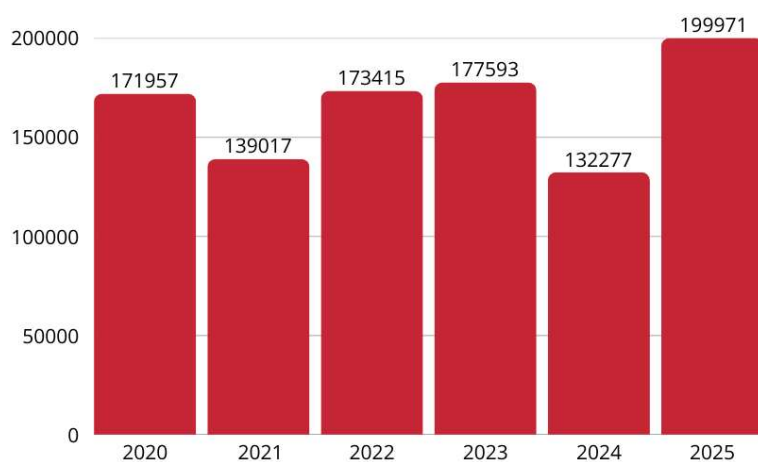
Registrovaní uživatelé (klouzaví čtenáři)

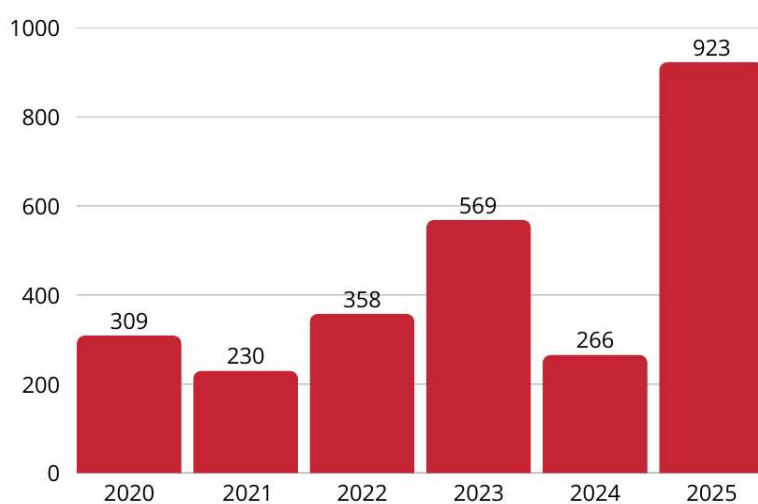
Návštěvník knihovny – fyzická návštěva

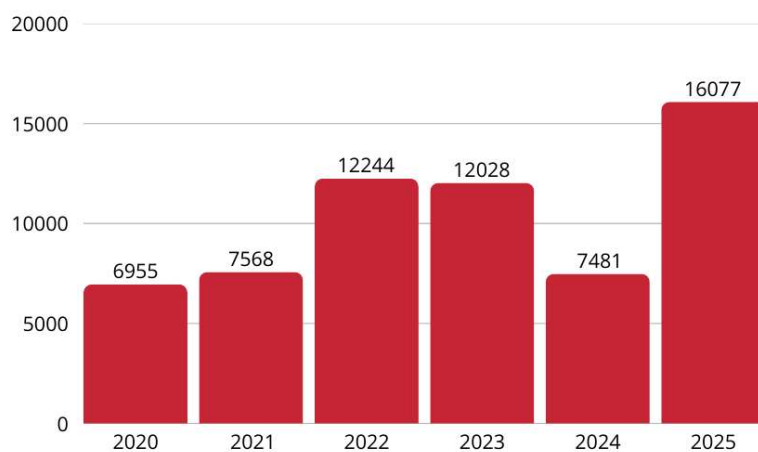
Počet výpůjček

Počet akcí kulturní, komunitní, volnočasové a vzdělávací

Počet návštěvníků akcí

Prostory knihovny

Knihovna Matěje Josefa Sychry spravuje dva objekty – tzv. budovu služeb (Havlíčkovo náměstí 1489/3) a historický Čechův dům (Havlíčkovo náměstí 253/5). Tyto objekty jsou propojeny venkovním Dvorečkem.

Budova služeb prošla v roce 2024 rozsáhlou rekonstrukcí. Architektonické řešení, které vytvořil Ing. arch. Petr Baletka, zahrnovalo modernizaci interiéru i výrazné rozšíření uživatelských možností. Knihovna nyní disponuje světlým, otevřeným a moderním prostorem s důrazem na pohodlí a vstřícnou atmosféru. Čtenáři vítají příjemné prostředí, které vybízí k četbě, studiu nebo relaxaci. Dominantními prvky v oddělení pro dospělé i oddělení pro děti a mládež je designové osvětlení, velké kulaté stoly, odpočinkové zóny, magnetická stěna či unikátní dětský koutek ve tvaru hradu. Bezbariérovost zajišťuje nový osobní výtah. Rekonstrukcí prošlo také sociální zařízení a vstupní foyer. V roce 2025 byla zavedena nová RFID technologie, která umožňuje bezpečnější správu knihovního fondu, ale také pohodlnější a rychlejší proces výpůjček i vracení knih. Na obou odděleních čtenáři mohou využívat tzv. selfchecky, tedy samoobslužná zařízení, která zvýšila komfort návštěvy knihovny.

Čechův dům je od roku 1958 chráněn jako nemovitá kulturní památka. V tomto měšťanském domě jsou podle stavebně-historického průzkumu z roku 2019 (autoři Ing. arch. Petr Baletka a Mgr. Miloslav Lopaur) středověké fragmenty, renesanční, barokní i klasicistní konstrukce a prvky. V 80. letech 20. století došlo k necitlivé rekonstrukci objektu (zboření některých kleneb, barokní zdi, původního schodiště atd.). I přes tento nevratný zásah se v Čechově domě nachází celá řada hodnotných architektonických detailů. K 31. 12. 2025 se v přízemí nachází Malá kavárna (provozovna v pronájmu), Turistické informační centrum Žďár nad Sázavou (dočasné umístění vzhledem k probíhající rekonstrukci staré radnice), Zašívárna (odpočinková zóna sousedící s vestibulem domu určena pro rodiny s dětmi a pořádání edukačních programů), vestibul Čechova domu sloužící hostům kavárny, ale také jako výstavní a přednáškový prostor, Ateliér (místnost určena k pořádání vzdělávacích akcí nebo kreativních dílen). V prvním patře sídlí nájemci (Partners a Centrum jóga) a jsou zde umístěny kanceláře ředitelky a ekonomického oddělení knihovny. Celé druhé patro zaujímá půda, příležitostně využívána pro pořádání kulturních akcí nebo výstav. Čechův dům je s budovou služeb propojen spojovacím krčkem. V něm najdeme skladové prostory, sklep, kuchyňku pro zaměstnance, zázemí pro úklidové pracovnice, ale také sál využívaný ke kulturním a vzdělávacím akcím. Nad sálem se nachází dosud nerekonstruovaný prostor půdy (do budoucna vhodný jako další edukační a kulturní sál).

Knihovna ve Stržanově je pobočkou Knihovny Matěje Josefa Sychry ve Žďáře nad Sázavou a sídlí v budově bývalé školy čp. 28. Knihovna využívá dvě místnosti – jednu pro výpůjční služby a druhou jako provozní zázemí. Otevřena je jednou týdně, a to v úterý od 18:00 do 19:30 hodin, v období letních prázdnin je provoz přerušen. Knihovna má v současné době 30 registrovaných

čtenářů, z toho 14 dětských; v roce 2025 zaznamenala 190 návštěv a 1 116 výpůjček. Vedle základní výpůjční služby zajišťuje také provoz infopointu s informačními materiály o městě a regionu ve spolupráci s Turistickým informačním centrem Žďár nad Sázavou, zpřístupňuje regionální periodika a slouží jako informační místo o místních akcích. Knihovna se zároveň podílí na komunitním životě prostřednictvím tvořivých dílen, výstav a kulturních programů, jejichž realizace je ovlivněna sdíleným provozem víceúčelové budovy bývalé školy.

Městská knihovna ve Žďáru nad Sázavou nese od roku 1991 ve svém názvu jméno buditele Matěje Josefa Sychry (21. 12. 1776 Ústí nad Orlicí – 19. 3. 1830, Zámek Žďár). Byl římskokatolickým knězem, jazykovědcem, předkladatelem a obrozeneckým spisovatelem.

Klíčovní partneři

Mezi klíčové partnery knihovny patří:

- Město Žďár nad Sázavou
- Kraj Vysočina
- Knihovnické spolky (SDRUK, SKIP)
- Knižní distributoři a nakladatelé
- Zástupci veřejného života ve městě
- Příspěvkové organizace města, zájmové spolky, školy
- Paměťové instituce (např. Krajská knihovna Vysočiny a další knihovny v rámci regionu i celé ČR, Regionální muzeum města Žďáru nad Sázavou, Horácká galerie v Novém Městě na Moravě a další)
- Média

Cílové skupiny

Knihovna Žďár oslovuje široké spektrum návštěvníků všech věkových kategorií. Mezi hlavní cílové skupiny patří rodiny s dětmi, pro které knihovna připravuje programy podporující raný rozvoj čtenářských a jazykových dovedností a další rodinné aktivity. Dospělí čtenáři využívají knihovní fond pro osobní rozvoj, studium i volnočasové aktivity, včetně přednášek a kurzů. Pro seniory je v knihovně k dispozici Senior Point, který kromě poradenských služeb a vzdělávacích a kulturních aktivit nabízí podporu také v oblasti rozvoje digitálních dovedností nebo aktivní zapojení do komunitního života. Knihovna rovněž spolupracuje s místními školami a dalšími institucemi, čímž propojuje vzdělávací a kulturní nabídku s potřebami města a regionu.

- široká veřejnost
- děti 0–15 let

- rodiny s dětmi
- studenti
- dospělí – prázdné hnízdo
- senioři
- zdravotně znevýhodnění
- žáci a studenti škol
- pedagogové
- návštěvníci akcí
- knihovníci

Marketing

Marketing knihovny je postaven na systematické a dlouhodobé komunikaci s veřejností prostřednictvím kombinace online i offline nástrojů. Základním pilířem jsou aktuální a přehledné webové stránky knihovny a aktivní správa sociálních sítí (Facebook, Instagram), které slouží k rychlému informování o akcích, službách a novinkách. Offline propagace zahrnuje tvorbu a distribuci plakátů formou výlepů a roznosu. Pravidelný mailing je realizován minimálně jednou měsíčně a zajišťuje přímý kontakt se čtenáři i širší veřejností. Knihovna dlouhodobě spolupracuje s regionálními i celostátními médii (TV Vysočina, Český rozhlas Vysočina, Deník, MF DNES, Žďárský průvodce, odbornými časopisy Čtenář, Duha aj.) a aktivně se účastní tiskových konferencí města. Důležitou součástí marketingu je podpora značky knihovny prostřednictvím vlastního knihovnického merche a spolupráce s dalšími institucemi a partnery (Koruna Vysočiny, TIC Žďár, Krajská knihovna Vysočiny aj.). Knihovna se pravidelně prezentuje také na významných městských a regionálních akcích (např. Den Žďáru, Alotria na humnech, Žďárské Vánoce, Maškary jdou) a organizuje vlastní kulturní a vzdělávací programy. Přehled akcí je pravidelně zveřejňován v městských periodikách (Žďárský zpravodaj, Žďárský průvodce) a významné akce a nové služby jsou podporovány cílenými tiskovými zprávami.

Akce

Seznam pravidelně se opakujících akcí ke 2. 1. 2026:

Název	Cílová skupina	Termín 2026	Čas	Koordinátor	Místo
Mimi Knihánek	děti a rodiče 0-3	třetí čtvrtek v měsíci	9:00–10:00, 10:30–11:30	Knihovna	ODM
Knihánek	děti a rodiče 3-6	třetí čtvrtek v měsíci	14:00–15:00	Knihovna	ODM
Pohádková angličtina	děti 6–10	první sobota v měsíci	10:00–11:00	Externí lektor, barter	ODM
Hrátky mezi řádky	děti 5-10	poslední sobota v měsíci	9:00–11:00	Knihovna	všude
Kulturní laboratoř	děti 7-12	každé pondělí	15:30–17:00	Knihovna + Muzeum	všude
Knihovna v jiné dimenzi	děti 11-15	čtvrtky, každých 14 dní	15:00–16:00	Knihovna	Sál
Knihomosty	handicapované děti	poslední úterý v měsíci	14:00–15:00	Knihovna + dobrovolník	Eduplácek
Studentská rada	studenti	druhá středa v měsíci	16:30–18:00	Rada města	Na schůdkách
Čtenářský klub	kdokoliv	první čtvrtek v měsíci	16:30–17:30	Knihovna	Sál
Angličtina pro věčné začátečníky	kdokoliv	každé pondělí	16:30–17:30	Externí lektor	Studovna / Na schůdkách
Francouzština pro začátečníky	kdokoliv	každou středu	16:30–17:30	Externí lektor	Studovna / Na schůdkách
Svépomocná skupina	kdokoliv			Kraj Vysočina	Ateliér
Čaj o páté	senioři	poslední čtvrtek v měsíci	16:00–18:00 / v létě 17:00–19:00	Knihovna	Čechův dům / Dvoreček
Knihovna seniorům	senioři	pondělky, 1x za 14 dnů	8:00–12:00	Knihovna	Sál
Koordinační cvičení	senioři	úterý a čtvrtek	9:00–10:00	Knihovna + externí lektor	Sál
Mozek ve formě	senioři	každé pondělí, 2 kurzy	10:00–11:30, 14:30–16:00	Externí lektor	Sál
Alzheimer poradna	senioři	první středa	9:00–14:00	Alzheimer poradna	Ateliér
Zdravotní monitoring s VZP	senioři	první pátek	9:00–10:00	VZP	Ateliér
Angličtina pro seniory	senioři	každé pondělí	15:15–16:15	Externí lektor	Studovna / Na schůdkách
Kurz práce na PC	senioři	úterý a čtvrtek	8:15–11:30	Knihovna	Studovna

2) Vize a poslání

Knihovna Matěje Josefa Sychry, Žďár nad Sázavou je v roce 2030 strategickým partnerem města pro vzdělávání, kulturu a rozvoj občanské společnosti. Působí jako regionální centrum celoživotního vzdělávání a komunitního leadershipu, které aktivně formuje kulturní, vzdělávací a sociální prostředí města. Knihovna aktivně reaguje na potřeby ve společnosti, nabízí bezpečný přístup k informacím, podporuje kritické a kreativní myšlení, principy demokracie a občanskou participaci.

Poslání knihovny

1. Jsme moderním, otevřeným místem, které zajišťuje přístup k informacím pro všechny.
2. Jsme aktivní součástí života obyvatel Žďáru nad Sázavou i jeho okolí. Podporujeme čtenářskou gramotnost obyvatel.
3. Podporujeme celoživotní neformální vzdělávání, prohlubování znalostí a kompetencí.
4. Jsme pilířem kulturního a informačního bohatství. Shromažďujeme fyzické dokumenty, ale i digitální média pro další zpracování a budoucí využití.
5. Podporujeme komunitní a kulturní život, mezigenerační dialog a propojování lidí napříč sociálními vrstvami.
6. Spolupracujeme s místními institucemi, školami, kulturními organizacemi i ostatními organizacemi s podobným posláním.

3) Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2021–2027 s výhledem do roku 2030

I. Knihovny jako pilíře rozvoje občanské společnosti a přirozená centra komunit

Knihovna patří k pilířům fungování demokratické společnosti a je symbolem svobodného myšlení. Je přirozenou součástí komunit. Síť knihoven představuje tisíce míst v celé ČR, která slouží přímému naplňování principů demokracie poskytováním rovného přístupu k informacím i prostoru pro diskuse a setkávání.

Vize 2030

Knihovny jsou přirozenými centry občanského a komunitního života.

Tato role je ukotvena v strategických materiálech rezortů i samosprávy a rozvíjena díky spolupracujícímu systému knihoven celé České republiky.

Knihovny upevňují ve společnosti principy vzájemného respektu a významu občanské diskuse, pomáhají při rozmachu komunitního života, rozvíjejí principy participace a aktivně propojují různé skupiny obyvatel v rámci místa, regionu. V jejich prostorách se odehrávají diskuse o obecních záležitostech, které knihovny inspirují a iniciují.

Knihovny plní významnou roli v procesu hodnotového ukotvení společnosti a vytváření předpokladů pro princip vzájemné rovnosti.

Stát podporuje roli knihoven v procesu utváření společnosti vzdělaných, odpovědných a aktivních obyvatel a systémově zajišťuje její realizaci. Občané se do komunitní činnosti knihoven aktivně zapojují a podněcují ji.

II. Knihovny jako vzdělávací a vzdělanost podporující instituce

Knihovny pomáhají každému, kdo chce rozvíjet své schopnosti a učit se. Podporují vzdělanou a sociálně soudržnou společnost, založenou na ekonomice s vysokou přidanou hodnotou práce. Garantují rovný a svobodný přístup k informacím. V rámci komunit propojují aktéry na poli vzdělávání. Jsou partnerem škol všech stupňů, školských zařízení, vědeckých institucí a dalších vzdělávacích institucí.

Vize 2030

Společnost vnímá a využívá knihovny jako nepostradatelné instituce neformálního celoživotního a občanského vzdělávání, poskytující podporu každému, kdo chce rozvíjet své profesní a občanské kompetence.

Nabídka vzdělávacích programů knihoven vychází ze srozumitelné dramaturgie založené na znalosti potřeb jednotlivých cílových skupin a pravidelné evaluaci. Pro realizaci programů knihovny udržují síť spolupracujících institucí a partnerů.

Knihovny jsou institucí první volby v posilování kompetencí a rozvoji gramotností společnosti, zejména v oblasti podpory čtenářství a práce s informacemi. Poskytují funkční nabídku praktických vzdělávacích programů vytvořených na míru jednotlivým cílovým skupinám v širokém sociodemografickém spektru.

Knihovny jsou důležitým partnerem MŠMT, MPSV a MMR. Povinnou obsahovou součástí kurikula škol všech stupňů je komplexní a systematický rozvoj informační gramotnosti pro řešení vzdělávacích potřeb i každodenních úkolů. Samozřejmostí je funkční partnerská spolupráce knihovníka a pedagoga při využívání knihoven různých typů ve vzdělávacím procesu. Knihovny se nesoustředí pouze na oblast

čtenářství, čtenářské gramotnosti a literatury, ale nabízejí vzdělávací příležitosti do kurikula napříč všemi obory RVP.

III. Knihovny jako správci kulturního a znalostního bohatství

Identita společnosti není založena jen na ekonomickém či politickém úspěchu, ale i na udržení kulturní identity a sebevědomí demokratické společnosti. Kulturní a znalostní bohatství netvoří pouze dědictví minulosti, ale je živou a důležitou součástí našich životů, otevřenou neotřelým tvůrčím skutkům. Úkolem knihoven je toto bohatství spravovat, chránit a zpřístupňovat, ale rovněž aktivně podněcovat a podporovat vznik nových hodnot a poznatků.

Vize 2030

Knihovny udržují kontinuitu lidského poznání, podporují kreativitu a aktivní prožití volného času.

Knihovny znají potřeby společnosti a reflektují je ve svých službách. Ke službám knihoven mají přístup všichni bez rozdílu.

Knihovny dlouhodobě uchovávají významnou část našeho kulturního a znalostního bohatství bez ohledu na formu nebo dobu jeho vzniku. Zpřístupňují je jednoduchým a uživatelsky přívětivým sdílením prostřednictvím funkční sítě knihoven za využití moderních technologií. Knihovny vytvářejí propojená data s využitím všech v dané době dostupných dokumentů.

Knihovny podněcují a podporují vznik nových kulturních hodnot poskytováním informací, prostoru a vybavení, ale i přímou spoluprací a propojováním tvůrců s veřejností. K tomu jsou v knihovnách dostupné příjemné a bezbariérové prostory, ve kterých poskytují veřejnosti služby kompetentní zaměstnanci. Tyto prostory slouží pro pořádání kulturních akcí, nabízejí možnost vytvářet vlastní díla nebo se nechat inspirovat již vzniklým kulturním bohatstvím.

4) SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<ol style="list-style-type: none"> 1. dlouhodobě stabilní instituce a dobré jméno knihovny 2. kvalifikovaný a motivovaný tým zaměstnanců 3. široká nabídka služeb, komunitních akcí i edukačních programů 4. strategická poloha v centru města	<ol style="list-style-type: none"> 1. omezené prostorové možnosti pro rozvoj dalších aktivit 2. nedostatečná kapacita pro pořádání větších akcí 3. chybějící parkoviště 4. omezená schopnost okamžitě řešit technické poruchy, pružně reagovat na technologický vývoj a nové trendy
Příležitosti	Hrozby
<ol style="list-style-type: none"> 1. vzdělávání pracovníků knihovny 2. rozvoj spolupráce se školami, vzdělávacími institucemi, obcemi, firmami apod. 3. rekonstrukce Čechova domu 4. zavádění a rozvoj moderních technologií (knihovní systém Verbis, AI, smart knihovnické technologie apod.)	<ol style="list-style-type: none"> 1. snížení rozpočtu ze strany zřizovatele 2. pokles zájmu o literaturu u mladší generace 3. konkurence jiných forem zábavy 4. podhodnocené mzdy zaměstnanců

5) Priority, cíle a opatření

V letech 2026–2030 se Knihovna Matěje Josefa Sychry zaměří na pět klíčových priorit, které vycházejí z potřeb komunity, proměn současné společnosti i vnitřních analýz. Naším cílem je dlouhodobě zajišťovat kvalitní a dostupné knihovnické služby, zajistit ekonomickou, personální i provozní stabilitu knihovny, aktivně reagovat na společenské výzvy a rozvíjet knihovnu jako moderní, důvěryhodnou, profesionální a otevřenou instituci.

- 1) Posílit dlouhodobou stabilitu knihovny
- 2) Udržet a dále rozvíjet vysoký standard knihovnických služeb a dobré jméno knihovny
- 3) Rozvíjet knihovnu jako vzdělávací instituci otevřenou všem generacím
- 4) Vytvářet stabilní, profesionální a spokojený tým zaměstnanců knihovny
- 5) Budovat a rozvíjet smysluplná partnerství a spolupráci

Priorita 1: Posílit dlouhodobou stabilitu a zajistit další rozvoj knihovny	
Cílem je zajistit ekonomickou, personální i provozní stabilitu knihovny a zároveň budovat její dobrou pověst důvěryhodné, profesionální a veřejností ceněné instituce.	
Opatření	Aktualizace
Cíl 1.1: Stabilně rostoucí rozpočet knihovny, finanční zajištění provozu ze strany zřizovatele	
Zajistit průběžnou valorizaci příspěvku města Žďár nad Sázavou a Kraje Vysočina s ohledem na nárůst cen a inflaci.	
Zvýšení objemu prostředků na budování knižního fondu a nákup elektronických zdrojů.	
Udržovat vyrovnané a transparentní hospodaření, aby nedocházelo ke ztrátě důvěry zřizovatele nebo veřejnosti.	
Cíl 1.2: Systematická komunikace se zřizovatelem	
Pravidelné schůzky se zřizovatelem a informování o výsledcích, dopadu aktivit a plnění strategických cílů.	
Přehledná a věcná prezentace rozpočtových potřeb i přínosů knihovny pro město a jeho obyvatele.	
Cíl 1.3: Diverzifikace financování – dotace a granty	
Aktivní vyhledávání a využívání nadačních, krajských, národních i mezinárodních dotačních programů (MKČR, Kraj Vysočina, fondy EU, nadace ČEZ, nadace OSF apod.).	
Cíl 1.4: Spolupráce se sponzory a partnery	
Zpracování etického kodexu pro spolupráci se sponzory.	
Citlivé navazování partnerství se soukromým sektorem za dodržení etického rámce spolupráce.	
Vyhledávání nefinanční podpory (materiální výpomoc, know-how, propagace, dobrovolníci atd.).	
Cíl 1.5: Rozšíření a modernizace prostorového zázemí knihovny s využitím rekonstrukce Čechova domu	
Participace knihovny na přípravě projektu rekonstrukce Čechova domu, aktivní vyhledání dotačních příležitostí a partnerství.	
Vznik nového víceúčelového prostoru pro kulturní a vzdělávací akce.	
Plánování rozvoje nových služeb a programů v návaznosti na nové prostory vč. personálního a finančního zajištění.	
Cíl 1.6: Personální zajištění a rozšíření kapacit týmu	
Rozšíření týmu o technicko-provozního pracovníka (údržbář).	
Rozšíření týmu o koordinátora akcí (dramaturga).	
Rozšíření týmu o IT pracovníka (stabilní technická podpora, technologický rozvoj), příp. zajištění stálé přítomnosti IT pracovníka v knihovně.	
Cíl 1.7: Nárůst registrovaných čtenářů a návštěvníků	

Plánování a realizace cílené marketingové kampaně pro různé cílové skupiny podporující růst čtenářské základny.	
Získávání nových uživatelů – připravit konkrétní plán	
Zvýšení počtu Young Adult uživatelů, definice jejich potřeb.	
Cíl 1.8: Zavedení systému vyhodnocování aktivit knihovny	
Sledovat účast, zpětnou vazbu, dopad a náklady jednotlivých akcí.	
Vytvoření přehledného systému hodnocení úspěšnosti aktivit.	
Cíl 1.9: Zefektivnění vnitřní organizace a plánování akcí	
Efektivní práce se sdíleným Google kalendářem pro plánování akcí a činností knihovny.	
Stanovení jasné odpovědnosti za koordinaci akcí.	
Cíl 1.10: Zavedení nových zdrojů příjmů	
Zpoplatnění vybraných vzdělávacích akcí, kurzů nebo programů.	
Stanovení pravidel při platbách předem (např. přes rezervační systém).	
Rozvíjení vedlejší hospodářské činnosti.	
Cíl 1.11: Posilovat komunitní rozměr knihovny a přispívat k rozvoji občanské společnosti	
Vytvářet příležitosti pro dobrovolnictví a zapojení veřejnosti.	
Vést komunitní mapování potřeb a zájmů obyvatel.	
Nabízet prostory knihovny jako otevřenou platformu pro sdílení a setkávání.	
Podporovat mezigenerační dialog a přenos zkušeností.	

Priorita 2: Udržet a dále rozvíjet vysoký standard knihovnických služeb a dobré jméno knihovny	
Cílem je zajistit kvalitní, moderní a profesionálně poskytované knihovnické a informační služby v souladu s aktuálními trendy, technologiemi i potřebami uživatelů. Důraz je kladen na funkčnost, přehlednost, přívětivé prostředí a schopnost reagovat na proměny společnosti. Udržení vysokého standardu je klíčové pro důvěryhodnost a dobré jméno knihovny.	
Opatření	Aktualizace
Cíl 2.1: Zajištění vysoké kvality a aktuálnosti knihovního fondu	
Pravidelně sledovat čtenářské trendy, žánrové vlny i odborné tituly.	

Průběžně vyřazovat zastaralé nosiče (CD, DVD), doplňovat kvalitní obsah.	
Zajistit stabilní objem fondu, směřovat k velikosti fondu podle standardu VKIS.	
Propagovat naučnou literaturu cílenými kampaněmi a tematickými výstavkami.	
Přesunutí příručního fondu do Studovny (přiblížení čtenářům).	
Cíl 2.2: Zvyšování srozumitelnosti a komfortu pro uživatele	
Třípísmenné značení knih pro snadnější orientaci i ve starším fondu.	
Zajištění přehledného, funkčního a uživatelsky přívětivého online katalogu.	
Přehledná vizuální identifikace personálu – jmenovky apod.	
Cíl 2.3: Rovnováha mezi samoobslužností a individuálním přístupem	
Rozvoj a podpora samoobslužných prvků (samoobslužné pulty, samoobslužné vrácení apod.).	
Zachování individuální pomoci a přístupu ke čtenářům, především z řad seniorů, dětí a osob se specifickými potřebami.	
Cíl 2.4: Přizpůsobivost a schopnost reagovat na změny	
Aktivní sledování inspirativních řešení v jiných knihovnách (např. pravidelné studijní cesty, benchmarking).	
Posilování odolnosti týmu – adaptace na technologické, společenské i legislativní změny prostřednictvím pravidelného vzdělávání, sdílení informací v rámci týmu, podpory otevřené komunikace a průběžné aktualizace pracovních postupů.	
Cíl 2.5: Moderní technologie a nové služby	
Zajištění funkčních a aktuálních technologií (hardware i software) pro uživatele i personál.	
Zavedení systémové podpory pro specifické cílové skupiny (např. zrakově znevýhodnění, studující, senioři).	
Cíl 2.6: Ujasnění podmínek pro pořádání externích akcí v prostorách knihovny	
Stanovení pravidel pro pořádání externích akcí – kdo, za jakých podmínek, v souladu s posláním knihovny.	
Cíl 2.7: Marketing, propagace a prezentace knihovny	
Vytvoření marketingové koncepce knihovny, její pravidelná aktualizace.	
Rozvoj propagace služeb, odborného obsahu i kulturních a vzdělávacích aktivit v souladu s moderními marketingovými trendy.	
Upozorňování na nabídku knihovny v souvislosti s tématem „informační chudoby“ – prezentace knihovny jako přístupového bodu ke znalostem, poradenství i službám.	
Udržování aktuální a informačně bohaté webové stránky.	
Cíl 2.8: Zajišťovat kvalitní a dostupné služby v síti knihoven regionu	

Zajišťovat aktualizaci a obměnu knihovního fondu v obcích.	
Podporovat zavádění automatizace a jednotného katalogizačního systému.	
Cíl 2.9: Rozvoj pobočky Stržanov jako plnohodnotného pracoviště s důrazem na standard služeb	
Převést evidenci výpůjček a katalogizaci fondu pobočky Stržanov do elektronického knihovního systému v souladu se standardy KMJS.	
Provést revizi a aktualizaci knihovního fondu podle standardů MK ČR.	
Rozšířit knihovní fond a další nabídku s cílem podpořit čtenářskou gramotnost a atraktivitu pobočky (např. e-knihy apod.)	
Průběžně dovybavovat prostory pobočky technickým a materiálním vybavením nezbytným pro realizaci programů, výstav a besed.	
Motivovat pobočku jako zprostředkovatele poskytování informací a poradenskou instituci (přístup k internetu a k informačním zdrojům, další služby v digitálním prostředí apod.).	
Zajistit pravidelnou realizaci kulturních, vzdělávacích a volnočasových aktivit pro děti i dospělé (např. Dětský klub stolních her, tvořivé dílny, besedy a loutková představení)	

Priorita 3: Rozvíjet knihovnu jako vzdělávací instituci otevřenou všem generacím	
Knihovna bude systematicky budovat svou roli jako centrum celoživotního učení. Nabídne vzdělávací programy pro všechny věkové i cílové skupiny, s důrazem na aktuálnost témat, přístupnost a různorodost forem učení.	
Opatření	Aktualizace
Cíl 3.1: Rozšíření nabídky vzdělávání	
Nabídka jazykových i dalších tematických kurzů různých úrovní podle poptávky.	
Důraz na vzdělávání v oblasti digitální a mediální gramotnosti, kritického myšlení i informační hygieny.	
Cíl 3.2: Rozvoj vzdělávacích programů pro seniory	
Zvážit potřebnost a příp. vytvořit systematický dlouhodobý program pro vzdělávání seniorů (např. Akademie knihovny) a jeho koordinátora.	
Posílení spolupráce s univerzitami, odborníky, neziskovými organizacemi, seniorskými kluby a dobrovolníky.	
Zvážit nabídku hybridních forem – kombinace prezenční a online výuky.	
Cíl 3.3: Systematická spolupráce se školami	
Pravidelná aktualizace vzdělávacích programů pro MŠ, ZŠ i SŠ (min. 1x ročně).	
Rozvoj spolupráce a osobních kontaktů s konkrétními učiteli – ambasadory.	
Spolupráce na projektových dnech apod.	

Cíl 3.4: Podpora aktivit přispívajících k rozvoji demokratické společnosti a občanské angažovanosti.	
Organizovat pravidelné besedy, diskusní kluby a veřejné debaty k aktuálním společenským tématům.	
Projekt rekonstrukce a následného využití Čechova domu směřovat právě k tomuto cíli.	
Podporovat dobrovolnictví, mezigenerační spolupráci a akce, které propojují různé skupiny ve společnosti.	
Cíl 3.5: Tvořivé workshopy a praktické vzdělávání	
Nabídka rukodělných, technických i digitálních workshopů (např. práce s mobilem, Canva, výtvarné kurzy apod.).	
Možnost spolupráce s místními řemeslníky, umělci, školami.	
Cíl 3.6: Zacílení na věkovou skupinu 40–60 let („střední věk“)	
Nabídka vážnějších a hlubších témat, debatních večerů, klubů a dalších diskusních platforem.	
Programy pro „prázdné hnízdo“ – podpora osobního rozvoje, změny v životních fázích.	
Ověření možnosti zpoplatnění vybraných kvalitních vzdělávacích programů.	
Cíl 3.7: Zajištění přístupnosti vzdělávání pro všechny	
Rozvoj vzdělávacích aktivit pro osoby s handicapem – bezbariérové prostředí, přizpůsobený obsah vč. určení koordinátora těchto aktivit.	
Cíl 3.8: Evaluace a rozvoj vzdělávací nabídky	
Pravidelné hodnocení programů – dotazníky, osobní zpětná vazba.	
Sledování účasti a zpětné vazby pro další plánování.	
Úprava témat a formátů podle zájmu a potřeb publika.	
Cíl 3.9: Podporovat rozvoj čtenářství a celoživotního vzdělávání i v malých knihovnách	
Sdílet osvědčené programy přenositelné i do obcí (vč. jejich metodiky).	

Priorita 4: Vytvářet stabilní, profesionální a spokojený tým zaměstnanců knihovny	
Cílem je zajistit takové personální, komunikační a fyzické podmínky, které umožní zaměstnancům knihovny kvalitně vykonávat svou práci, profesně růst, efektivně spolupracovat a cítit se v prostředí knihovny bezpečně a dobře. Spokojený tým je základem pro rozvoj služeb i pozitivní vnímání knihovny veřejností.	
Opatření	Aktualizace
Cíl 4.1: Zlepšení vnitřní komunikace a pracovních procesů	

Optimalizace sdíleného digitálního prostoru.	
Mapování a zjednodušení vnitřních procesů, vytvoření jasných komunikačních kanálů (např. týmový chat, infokanál).	
Pravidelné týmové porady a transparentní předávání informací.	
Cíl 4.2: Systematické vzdělávání a profesní rozvoj zaměstnanců	
Roční plán vzdělávacích aktivit podle potřeb jednotlivých pracovníků.	
Podpora účasti na konferencích, workshopech a interním sdílení zkušeností.	
Zavedení individuálních plánů profesního růstu.	
Pravidelné předávání kritické zpětné vazby.	
Cíl 4.3: Podpora duševní pohody a psychohygieny	
Zvážit zavedení externí supervize či konzultací pro náročné situace.	
Zařazení prvků psychohygieny do provozu (odpočinkové zóny, společná setkání mimo běžný provoz).	
Pravidelné anonymní dotazníky spokojenosti s možností společného vyhodnocení.	
Cíl 4.4: Zajištění bezpečnosti a zázemí pro tým	
Vylepšení prostorového zázemí: kuchyňka, skladové prostory, zázemí oddělení pro děti (ODM), výklenek v suterénu.	
Zajištění bezpečného pracovního prostředí. Vybudování bezpečnostních tlačítek na obou odděleních.	
Vzdělávání v oblasti asertivní komunikace, zvládání konfliktů a komunikace s náročnými čtenáři.	
Vytvoření krizového plánu.	
Cíl 4.5: Finanční ohodnocení a zaměstnanecké benefity	
Pravidelné zhodnocení mezd a valorizace v souladu s rozpočtem knihovny.	
Nabídka zaměstnaneckých benefitů: příspěvky na kulturu, sport (např. bazén), knihy, dovolenou, poukázky.	
Transparentní systém odměn za aktivní přístup, kreativitu a zodpovědnost.	
Cíl 4.6: Efektivní zapojení dobrovolníků	
Zajištění výpomoci prostřednictvím krátkodobých i dlouhodobých dobrovolníků (ne náhrada stálého personálu).	
Nastavení pravidel (výběr, zaškolení, komunikace, smlouvy) v souladu s legislativou.	
Cíl 4.7: Změna provozní doby jako nástroj k efektivnímu fungování týmu	

Udržení zavedené změny otevírací doby (zavřeno v úterý) pro týmové plánování, školení a údržbu.	
Vyhodnocování dopadu změny na provoz a spokojenost zaměstnanců i návštěvníků.	
Cíl 4.8: Podporovat vzdělávání a profesní růst knihovníků v regionu	
Motivovat knihovníky ke vzdělávání a účasti na online i osobních kurzech (např. rekvalifikační kurz Knihovník / knihovnice v přímých službách, Minimum obecního knihovníka apod.)	

Priorita 5: Budovat a rozvíjet smysluplná partnerství a spolupráci	
Cílem je aktivně rozvíjet spolupráci s různými typy partnerů – od města a škol přes kulturní a vzdělávací instituce až po firmy či neformální skupiny – a vytvářet tak podmínky pro společné projekty, sdílení zdrojů a rozšiřování dopadu knihovny ve veřejném prostoru. Knihovna se stává prostředníkem a aktivním hráčem v komunitním a kulturním dění.	
Opatření	Aktualizace
Cíl 5.1: Upevnění spolupráce se zřizovatelem a městem	
Udržovat pravidelnou komunikaci s vedením města.	
Společně plánovat strategické projekty a investice knihovny.	
Nabízet knihovnu jako partnera pro městské akce a kampaně.	
Cíl 5.2: Prohlubování spolupráce se školami a školskými zařízeními	
Rozvíjet systematickou spolupráci s mateřskými, základními a středními školami.	
Kafe pro učitele – pravidelné neformální setkání s pedagogy, sdílení a společné plánování.	
Cíl 5.3: Spolupráce s firmami, soukromým i občanským sektorem	
Navázání partnerství formou barteru, sponzoringu nebo společných akcí.	
Možnost nabídky prostor knihovny jako pro školení nebo teambuilding.	
Vytvoření jednoduchého rámce spolupráce vč. etických zásad.	
Cíl 5.4: Posilovat spolupráci s obecními knihovnami v rámci regionálních funkcí	
Propojovat knihovny navzájem formou pravidelných setkávání a sdílení.	
Podporovat komunitní roli malých knihoven.	
Organizovat společná školení a tematické workshopy pro knihovníky obcí.	
Cíl 5.5: Zprostředkování kontaktů, sdílení, síťování	

Knihovna jako prostředník a propojovatel mezi školami, neziskovkami, firmami a komunitou.	
Sdílení prostor, techniky a know-how mezi partnery.	
Podpora společných projektů a mezisektorových aktivit.	
Cíl 5.6: Reakce na celostátní výzvy a trendy	
Aktivní sledování celostátních kampaní, projektů a příležitostí k zapojení.	
Flexibilní reakce na aktuální společenská témata (např. mediální gramotnost, AI, ekologie).	
Cíl 5.7: Stanovení pravidel spolupráce a udržitelných partnerství	
Jasně nastavené podmínky spolupráce, které respektují kapacity knihovny a její poslání.	
Odmítání formálních partnerství bez skutečného přínosu.	
Evaluace přínosu spoluprací pro knihovnu i veřejnost.	

6) Závěr

Tato Koncepce rozvoje Knihovny Matěje Josefa Sychry na období 2026–2030 představuje strategický rámec, který reaguje na aktuální společenské, technologické a vzdělávací výzvy a zároveň vychází z reálných možností a silných stránek knihovny. Dokument definuje jasné priority, cíle a opatření směřující k dlouhodobé stabilitě instituce, kvalitě poskytovaných služeb a posílení role knihovny jako klíčového aktéra kulturního, vzdělávacího a komunitního života ve městě i regionu. Koncepce je koncipována jako živý dokument, který umožňuje pružně reagovat na měnící se potřeby uživatelů, zřizovatele i širšího společenského prostředí. Každý rok bude provedeno vyhodnocení plnění cílů této koncepce a její aktualizace, a to ve spolupráci se zřizovatelem, zaměstnanci knihovny a klíčovými partnery. Průběžné hodnocení zajistí, že KMJS bude i nadále rozvíjena jako otevřená, důvěryhodná a inovativní veřejná instituce, která aktivně přispívá k rozvoji města Žďáru nad Sázavou a kvality života jeho obyvatel.

Zpracovala Ing. Martina Sedláková, ředitelka Knihovny Matěje Josefa Sychry Žďár nad Sázavou a tým zaměstnanců